

UN NOU PAS ÎN PROMOVAREA HERALDICII ACADEMICE: SIMBOLURILE INSTITUTULUI PATRIMONIULUI CULTURAL

Dr. *Silviu ANDRIEȘ-TABAC*

The process of elaboration of the coats of arms and the flags of academics institutes was opened by the disposition of the President of Moldova Academy of Sciences nr. 01-194 from 29 June 2007. The Institute of Cultural Heritage is the first in this movement. His Symbols, created by the author and the architect Sergius Ciocanu, were approved by the Scientific Council of Institute on October 19 and by National Committee for Heraldry on the 9th of November 2007. The principal emblem of coat of arms and of flag of Institute of Cultural Heritage is the image of Greek god Apollo – the patron of arts, sciences, knowledge, divine inspiration and the symbol of light.

În conformitate cu dispoziția Președintelui A.Ș.M. nr 01-194 din 29 iunie 2007 „Cu privire la elaborarea și utilizarea simbolurilor instituțiilor din cadrul Academiei de Științe a Moldovei”, institutele academice au demarat procesul de elaborare a stemelor și drapelurilor proprii. Acest proces este nou pentru Republica Moldova și A.Ș.M. este prima corporație din țara noastră care încearcă să rezolve problema dotării cu steme și drapеле a instituțiilor subordonate per ansamblu. Niciun alt minister, departament sau instituție conducătoare de nivel național nu a îndrăznit acest lucru, astfel Academiei revenindu-i sarcina pionieratului în domeniul heraldicii corporative complexe.

În acest context, la ședința Comisiei Naționale de Heraldică a Republicii Moldova din 04 iulie 2007, au fost aprobate două regulamente metodice, care s-au difuzat ulterior tuturor institutelor A.Ș.M.: *Regulamentul cu privire la elaborarea simbolicii in-*

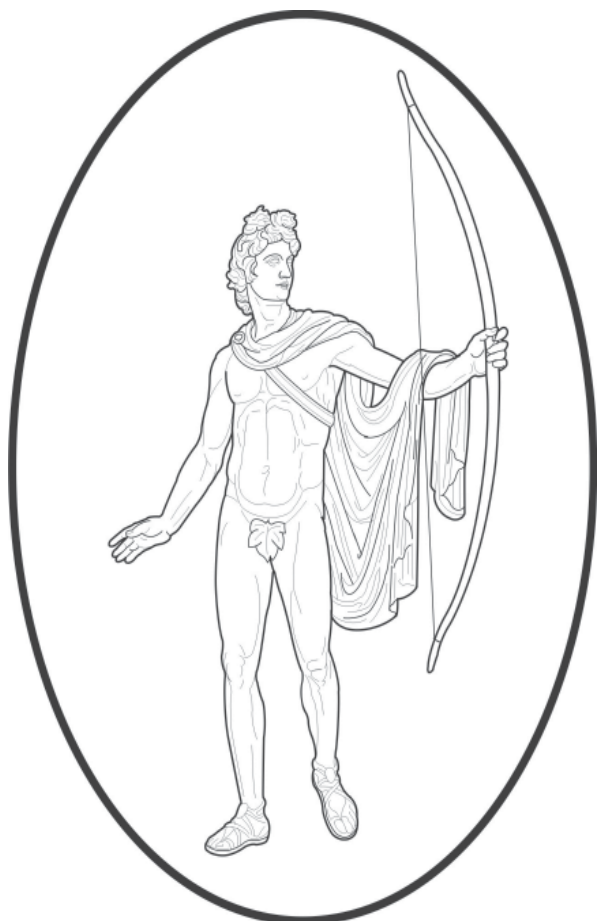
stituțiilor din cadrul Academiei de Științe a Moldovei și Regulamentul-tip de utilizare a stemei și drapelului instituțiilor din cadrul Academiei de Științe a Moldovei. De asemenea, în zilele de 9 și 27 iulie 2007 au fost organizate două seminare metodice referitoare la procedura de elaborare, cu participarea directorilor institutelor sau a reprezentanților lor, și până la sfârșitul anului s-au acordat în permanență consultații particulare tuturor doritorilor.

În conformitate cu cele raportate la ședința de lucru a Președintelui A.Ș.M. din 14 ianuarie 2008, cele mai avansate în procesul de elaborare sunt Institutul de Fizică Aplicată, Institutul de Matematică și Informatică, Institutul de Geologie și Seismologie, Institutul de Filozofie, Sociologie și Științe Politice, Institutul de Economie, Finanțe și Statistică, Institutul de Zoologie, Institutul de Filologie.

Primul care a încheiat acest proces este Institutul Patrimoniului Cultural. Stema și drapelul lui au fost elaborate de autor și desenate de arhitectul dr. Sergius Ciocanu după difuzarea printre cercetători a unui chestionar menit să scoată în evidență ideile generalizatoare pentru a simboliza cele trei profiluri instituționale: arheologia, etnologia și studiul artelor. Dintre căile heraldice de marcarea a identității posibile, a fost preferată referirea la patronajul mitologic antic – soluție la care a apelat Academia însăși, de o accesibilitate semantică largă și optimă în comparație cu alte căi, cum sunt utilizarea uneltelor și instrumentelor de lucru aplicative care se referă mai mult la *homo habilis* decât la *homo sapiens*, sau a alegoriilor medievale ale științelor reprezentate prin femeii durdulii cam obosite și plictisite, sau a sfinților creștini care n-ar favoriza o gândire liberă, ci una dogmatică.

Simbolurile Institutului Patrimoniului Cultural au fost aprobate în ședința Comisiei Naționale de Heraldică a Republicii Moldova din 19 octombrie și prin Hotărârea Consiliului Științific al Institutului din 9 noiembrie 2007. Stema are următoarea blazonare: *în scut oval, pe albastru, zeul Apollo, în picioare, văzut din față, privind spre stânga, purtând hlamidă, sandale și tolba de săgeți și înarmat în mâna stângă cu un arc descărcat, totul de argint.* Drapelul reprezintă *o pânză dreptunghiulară (2:3), albastră, având în mijloc, în interiorul unei cunune ovale din două ramuri de laur, imaginea zeului Apollo, în picioare, văzut din față, privind spre stânga, purtând hlamidă, sandale și tolba de săgeți și înarmat în mâna stângă cu un arc descărcat, totul alb.*

Semnificația celor două simboluri este următoarea.

Stema Institutului Patrimoniului Cultural

Scutul oval, recunoscut ca o formă apropiată spiritului academic, a fost ales în mod special pentru stema A.Ș.M.¹ și institutele din componența ei.

Culoarea albastră este în primul rând un simbol al fidelității și perseverenței². În același timp, albastrul-azur este culoarea cerului, a infinitului, a visului, a vieții pașnice și libere. Albastrul este, totodată, culoarea identitară a civilizației europene, culoarea Europei unite.³ Astfel, câmpul albastru al scutului stemei și al pânzei drapelului sugerează fidelitatea și perseverența în cercetarea științifică, libertatea gândului, academismul în confruntarea ideilor științifice, vocația europeană.

Zeul Apollo⁴, fiul lui Zeus și al titanidei Leto, este zeul luminii, zeu al cunoștințelor, protector al științelor; artelor și inspirației artistice, zeu profetic și tămăduitor, patronul oracolelor și ocrotitorul ora-

¹ Silviu Andrieș-Tabac, *Simbolurile oficiale ale Academiei de Științe a Moldovei*, în „Akademos. Revistă de știință, inovare, cultură și artă”, 2006, nr. 2 (3), ediție aniversativă „A.Ș.M. la 60 de ani”, p. 6-13: 11 fig.

² Ottfried Neubecker, *Le grand livre de l'Héraldique. L'histoire, l'art et la science du blazon*, Ed. Bordas, 1995, p. 86.

³ Michel Pastoureau, *Dictionnaire des couleurs de notre temps. Symbolique et société*, Paris, éd. Bonneton, p. 31-33.

⁴ Semnificațiile mitologice sunt selectate din: *Мифы народов мира. Энциклопедия*, t. 1, Москва, 1991, p. 92-96. Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală. Mituri. Divinități. Religii*, București, 1995, p. 41-42; Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, București, 1995, vol. 1, p. 118-120; *Большая энциклопедия*/ под ред. С. Н. Южакова, Т. 1, СПб., с. 740-741; *Словарь античности*, Москва, 1992, p. 41; *Wikipedia*, enciclopedie electronică liberă.

șelor, divinitate solară. Dintre cele circa 200 de atribute ale sale, la profilurile Institutului pot fi raportate și acelea de simbol al armoniei, reglementării, perfecțiunii plastice, de realizator al echilibrului și armoniei dorințelor; de păstor elocvent și înțelept al adunărilor oamenilor, prezidând modificările politice ale societății, de întemeietor și protector al triburilor (el înceta conflictele civile și dădea putere poporului), de ocrotitor al construcțiilor noi și protector al urbanismului, al străzilor și piețelor publice, însă interesul primordial față de această divinitate se leagă de atributul său de *Musagetes*, adică de Conducător al corului muzelor. Muzele, la rândul lor, protejau pe lângă arte și diferite specii literare, arta vorbirii, unele științe exacte ca geometria, astronomia sau astrologia; printre ele se număra și Clio – muza protectoare a istoriei și științelor istorice, inclusiv arheologia, etnologia, istoria artelor, ramuri ce s-au desprins cu timpul din istoria-mamă.

Astfel, acest zeu cu mintea luminată, care luminează și mințile oamenilor, și care știe să semene armonie și inspirație creatoare celor ce practică munca spirituală și artele în cel mai larg sens al cuvântului, s-a considerat că întruchipează cel mai bine profilul foarte larg al Institutului Patrimoniului Cultural. Zeu foarte complex, Apollo este în cele din urmă simbolul victoriei asupra violenței, al stăpânirii de sine în plin entuziasm, al alianței dintre pasiune și rațiune – toate acțiuni asociate cu căutarea adevărului în cadrul cercetării științifice. Apollo întrupează idealul de înțelepciune ce definește miracolul grecesc, personifică spiritualizarea supremă și este unul dintre cele mai frumoase simboluri ale ascensiunii omenești.

Pentru colorarea lui Apollo, dintre cele două metale care se asociază cu lumina – aurul și argintul – a fost preferat *argintul*, dictat de arcul de argint al zeului, dar și pentru că argintul sau albul este o culoare foarte bine asociată cu știința.

În drapel imaginea zeului patron a fost încadrată de o cunună ovală care sugerează ovalul scutului, constituită din două ramuri din laur, ca planta cea mai frecvent asociată cu Apollo.

Drapelul Institutului Patrimoniului Cultural